

תרומת היצוא לצמיחה, לפיריון ולשכר במשק הישראלי

היחידה הכלכלית, מכון היצוא

דצמבר 2018

עיקרי הדברים

- על כל עובד ישיר שמועסק ביצוא נוצרות עוד 1.2 משרות במעגלים העקיפים במשק.
  - על כל 1 ש' תוצר ישיר שנוצר ביצוא נוצרים עוד 0.77 ש' תוצר במעגלים העקיפים במשק.
  - התוצר הממוצע לעובד בענפי היצוא הינו כ-337 א'ש', גבוה בכ- 70% ביחס לממוצע המשקי.
  - כל מיליארד ש' גידול ביצוא הם גידול של 675 מיליון ש' בתוצר ותוספת של כ- 2,500 משרות חדשות במשק.
  - פיריון החברות היצואניות גבוה מזה של החברות שאינן יצואניות. החברות היצואניות משלמות לעובדיהן שכר גבוה יותר: הפיריון של חברות היצוא בישראל גבוה מפיריון החברות המקומיות בשיעור של כ-42%, השכר הממוצע בחברות היצואניות גבוה בכ-27% מהשכר הממוצע של המקומיות ורמת ההון לעובד בהן גדולה יותר בשיעור של כ-29%.
  - שיעורי הרווח התפעולי והנקי של חברות היצוא גבוהים מאלו של החברות המקומיות.
  - העלאת היקפי היצוא בתעשיות המסורתיות תורמת להגדלת פיריון העבודה ושיעור ההשקעות בהון אנושי ופיזי בתעשיות אלו ומכאן גם לגידול ברמת השכר, לגידול בביקושים לעובדים ולצריכה ולשיפור כושר התחרות של התעשייה כולה. התוצאה היא צמצום פערי ההכנסות ואי השוויון החברתי.
  - מסקנה:
- גידול ביצוא = גידול בפיריון וגידול בשכר הריאלי, ולפיכך בשיפור מדד יוקר המחירים היחסי במשק. העלאת שיעורי היצוא של התעשיות המסורתיות מובילה גם לצמצום פערים חברתיים ואי השוויון החברתי.

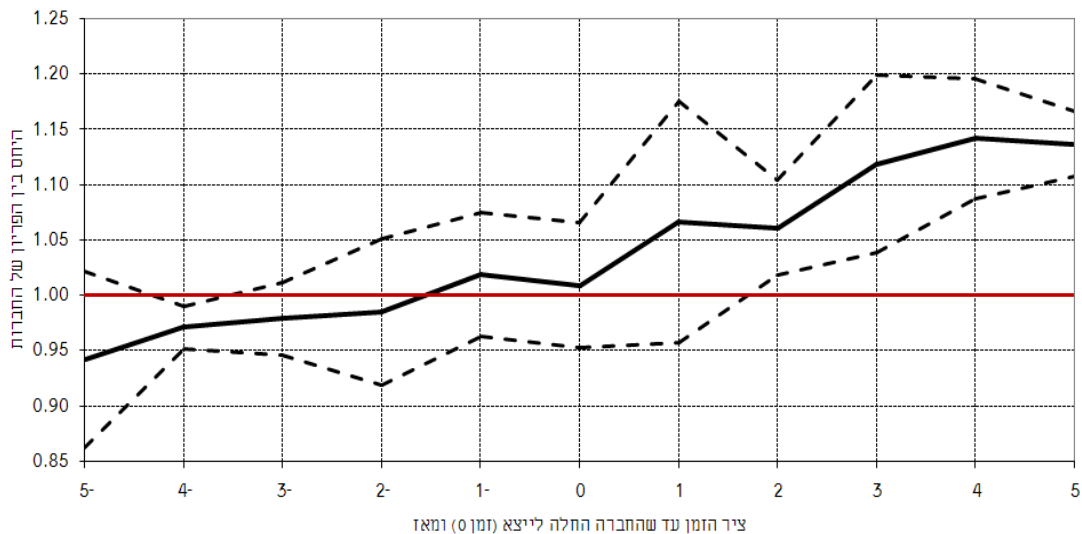
פיריון ויצוא

מחקר מיוחד שנערך על ידי חטיבת המחקר בבנק ישראל בחן את ההבדלים במאפיינים שונים בין חברות יצואניות לחברות הפועלות רק בשוק המקומי, ואת הקשר הסיבתי בין יצוא לפיריון¹. במחקר נמצא - בדומה לממצאים מהעולם - כי הפיריון של החברות היצואניות גבוה מזה של החברות שאינן יצואניות, וכי החברות היצואניות גדולות יותר ומשלמות לעובדיהן שכר גבוה יותר. נוסף על כך נמצא שהפיריון הכולל של החברות היצואניות גדל בקצב מהיר מזה של חברות הדומות להן בשאר המאפיינים אך אינן מייצאות, ומכאן שיצוא משפיע על הפיריון של החברה.

מנתונים שפורסמו בדו"ח עולה כי הפיריון של חברות היצוא בישראל גבוה מפיריון החברות המקומיות בשיעור של כ-42%, מספר העובדים בחברות היצוא גדול בכ-116% מהחברות המקומיות, השכר הממוצע בחברות היצואניות, גבוה בכ-27% מהשכר הממוצע של המקומיות ורמת ההון לעובד בהן גדולה יותר בשיעור של כ-29%.

השוני בפיריון בין חברות יצואניות לבין חברות לא יצואניות

באיור מוצג היחס שבין הפיריון של החברות שהחלו לייצא בזמן 0 לפיריון של חברות דומות שלא החלו לייצא. הקווים המקווקים מציינים רווח סמך לאומד. באחוזים.

* מקור: בנק ישראל

ממצאי המחקר העלו תוצאות מובהקות לגבי השפעת היצוא על פיריון החברה. בבדיקת קיומו של קשר זה נערכה השוואה בין הפיריון של חברות שהחלו לייצא במהלך התקופה הנסקרת לפיריון של חברות שלא החלו לייצא, אך הן דומות לחברות המייצאות ביתר המאפיינים (פיריון, גודל, גיל, ענף כלכלי וכו'), לפני שהחברות המייצאות החלו לייצא. מתוצאות ההשוואה עולה כי **בשנה שבה**

¹ "פיריון החברות היצואניות בישראל" - ליאור גאלו, חטיבת המחקר בבנק ישראל.

מכון היצוא

תרומת היצוא למשק ולעלייה בשכר | היחידה הכלכלית

החברות החלו לייצא שיעורי הפיריון של שתי הקבוצות היו דומים, ואילו כעבור כחמש שנים פיריון של המייצאות עלה בכ-12 אחוזים על זה של החברות שלא ייצאו. הסיבות האפשריות לקשר זה הן חשיפה גדולה יותר של החברות המייצאות לפיתוחים טכנולוגיים בעולם, המאפשרת זליגה של טכנולוגיה חדישה אליהן, והתחרות האינטנסיבית יותר בעולם, הדוחפת את החברות היצואניות להתייעל ולהגדיל את פיריון.

בנוסף חשוב להדגיש כי חברות היצוא מציגות שיעורי רווח גבוהים יותר מחברות שעיקר פעילותן ממוקדת בשוק המקומי. ניתוח מיוחד שנערך על ידי המחלקה הכלכלית במכון היצוא מצא כי **על אף השחיקה שהתקבלה בשנים האחרונות ברווחיות החברות נמצא כי שיעורי הרווח התפעולי והנקי של חברות היצוא גבוהים מאלו של החברות המקומיות.**

הגדלת היצוא והפיריון כאמצעי לצמצום פערים חברתיים-כלכליים בישראל

מחקר מיוחד שנערך על ידי מרכז מאקרו לכלכלה מדינית² מצא קשר ישיר בין פיריון נמוך לבין **פערים כלכליים וחברתיים**. ע"פ ממצאי המחקר עולה כי האוכלוסיות המוחלשות בישראל (בהן קיים ריכוז גבוה מאוד של משקי בית מהמגזר הערבי והחרדי), מועסקות בעיקר בתעשיות המסורתיות – המאופיינות לרוב ברמות נמוכות משמעותית של פיריון עבודה, שכר ממוצע לעובד והיקף ההשקעות. הסיבה לעובדה כי ישראל מדורגת נמוך ממרבית מדינות ה-OECD מבחינת פיריון ושכר נובעת כתוצאה מהיעדר ההשקעה בתעשיות אלו. **עוד מצא המחקר פערים משמעותיים בין התעשיות בישראל – עילית ומסורתית – מבחינת ממוצע הפיריון לעובד, רמת השכר, רמת הידע וההשכלה והיקפי ההשקעות.**

על פי מסקנות הדו"ח הגדלת פיריון העבודה ושיעור ההשקעות בהון אנושי ופיזי בתעשיות מסורתיות בעלות פיריון נמוך, יובילו לגידול ברמת השכר, לגידול בביקושים לעובדים ולצריכה ולשיפור כושר התחרות של התעשייה כולה - אלו יביאו לבסוף לצמצום פערי ההכנסות ואי השוויון החברתי.

² "פערים בפיריון העבודה כגורם עיקרי לפערים כלכליים", ד"ר רובי נתנזון, (מנכ"ל מרכז מאקרו לכלכלה מדינית), איתמר גזלה וניר לביא (עוזרי המחקר).

הערכת התרומה הכלכלית של היצוא לכלכלה ולמשק הישראלי

ניתוח שנערך עבור מכון היצוא בחן את התרומה הכלכלית (Economic Impact), של היצוא הישראלי לכלכלת ישראל וזאת תוך התחשבות בכלל המעגלים במשק עליהם משפיעה פעילות היצוא.

מהניתוח עלו הממצאים הבאים:

תרומת היצוא לתעסוקה: על כל עובד ישיר שמועסק ביצוא נוצרות עוד 1.2 משרות במעגלים העקיפים במשק.

תרומת היצוא לצמיחה: על כל 1 ₪ תוצר ישיר שנוצר ביצוא נוצרים עוד 0.77 ₪ תוצר במעגלים העקיפים במשק.

תרומת היצוא לפיריון העבודה: התוצר (הערך המוסף הישיר) הממוצע לעובד בענפי היצוא הינו כ- 337 א"ש, גבוה בכ- 70% ביחס לממוצע המשקי (שהוא פחות מ- 200 אלף ש"ח לעובד).

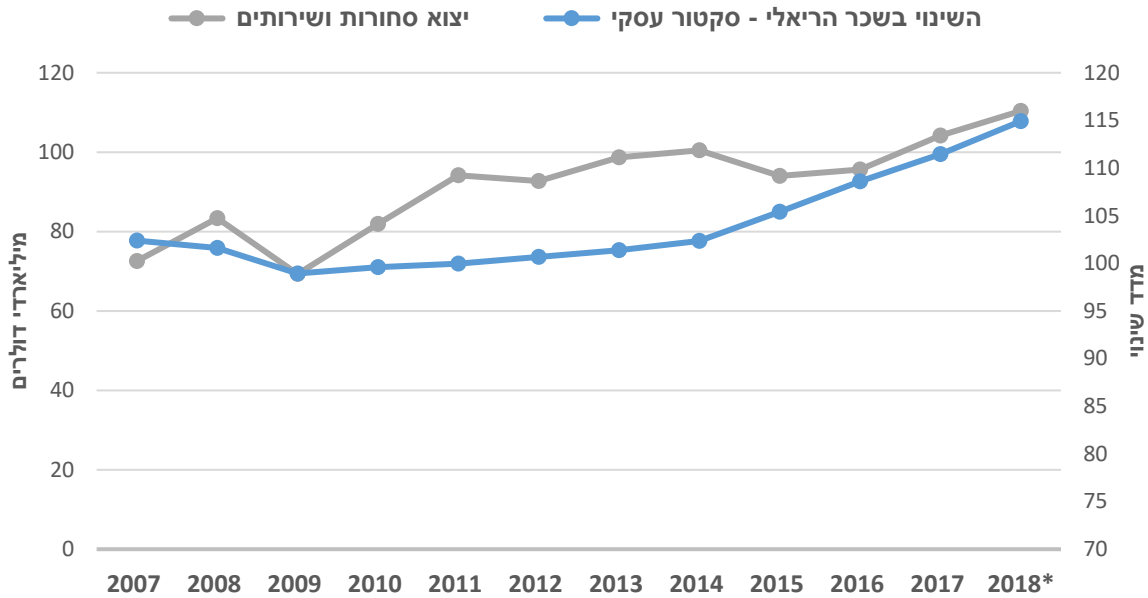
כל מיליארד ₪ גידול ביצוא הם גידול של 675 מיליון ₪ בתוצר ותוספת של כ-2,500 משרות חדשות במשק.

תרומת ענפים 'עתירי יצוא' למשק ולשיפור יוקר המחיה

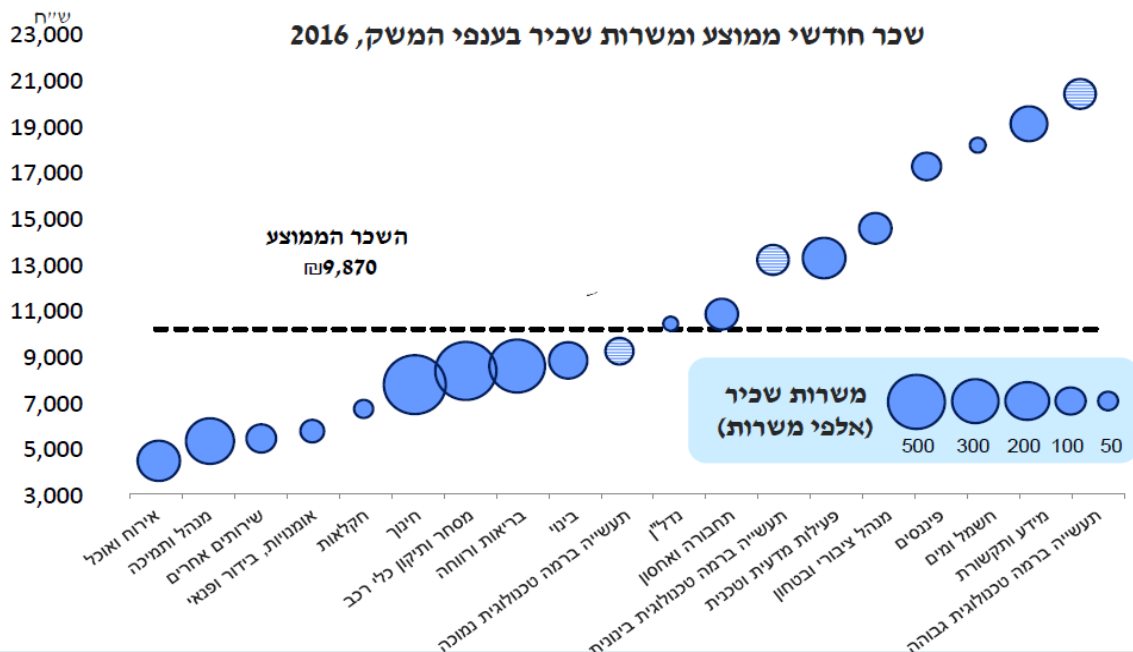
ישנה התאמה גבוהה בין הגידול ביצוא לבין הגידול בשכר הריאלי במשק (מתאם של כ-

0.7):

* עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא (2018 – תחזית היחידה הכלכלית)

השכר בענפים 'עתירי יצוא' גבוה בהשוואה לממוצע:

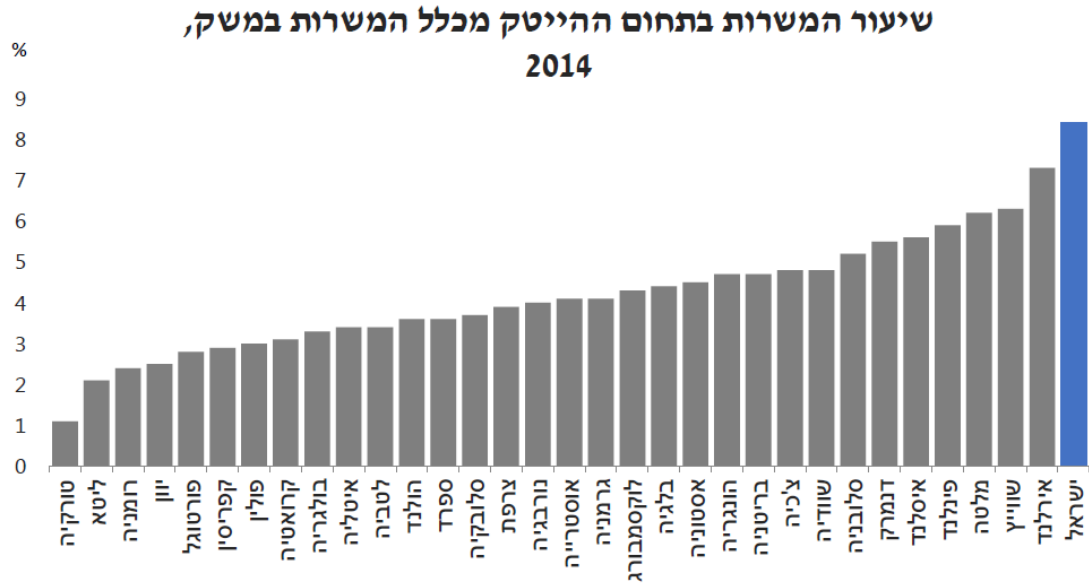
* עיבוד וניתוח: בנק ישראל

מכון היצוא

תרומת היצוא למשק ולעלייה בשכר | היחידה הכלכלית

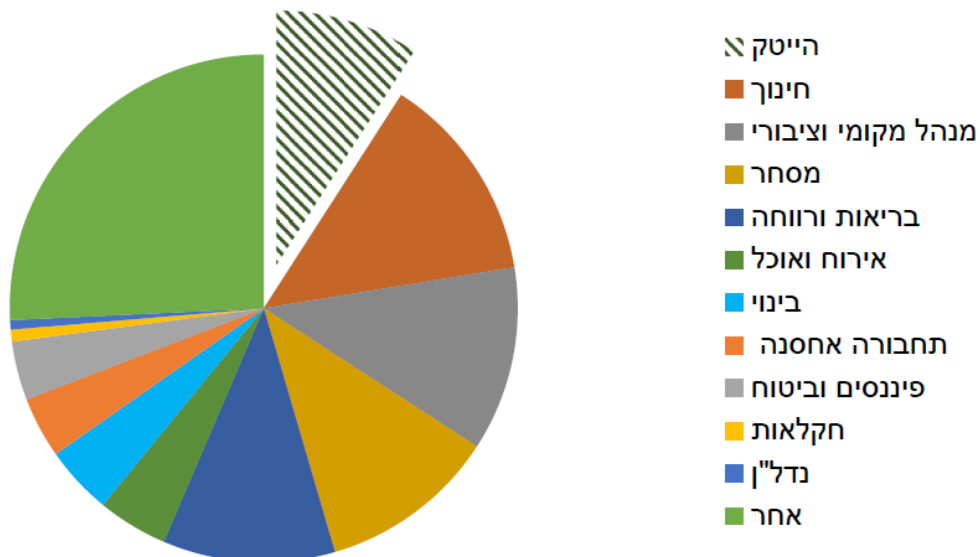
שיעור המשרות בתחום ההייטק בישראל גבוה בהשוואה בינלאומית:

* עיבוד וניתוח: בנק ישראל לנתוני הלמ"ס

בעשרים השנים האחרונות שיעור עובדי ההייטק מכלל השכירים עלה מ- 7% לכ- 9%:

התפלגות שכירים לפי ענף כלכלי

*נתוני 2014

* עיבוד וניתוח: בנק ישראל לנתוני הלמ"ס

מכון היצוא

תרומת היצוא למשק ולעלייה בשכר | היחידה הכלכלית